

Jazyková kultura a komunikativní dovednosti

(Tematické okruhy k dílčí zkoušce, literatura je uvedena v sylabech v IS.)

1. Jazyková kultura – kultura jazyka a kultura řeči. Základní předpoklady jazykové kultury – požadavky kladené na jazykové vyjadřování z hlediska kultury řeči (správnost mluvnická, pravopisná a výslovnostní).
2. Proč mluvit na veřejnosti spisovně, spisovnost a nespisovnost ve společenské komunikaci.
Úzus, norma a kodifikace, normy jazykové a slohové (stylové).
3. Orientace v češtině – útvary a poloutvary národního jazyka a jejich využití v různých komunikačních situacích a stylových sférách.
4. Základní kodifikační příručky a literatura o češtině. (Základní literatura o stylistice a rétorice.)
5. Existence různých komunikačních systémů, verbální a neverbální komunikace.
6. Stylotvorné faktory (/slohotvorní činitelé) subjektivní a objektivní a jejich odraz v jazykových projevech.
7. Základní stylová diferenciacie jazyka, styly objektivní a subjektivní, styly funkční. Pojetí stylů a jejich vymezení – stylová sféra, stylová vrstva a stylový typ.
8. Stručná charakteristika jednotlivých funkčních stylů.
9. Základní slohové útvary v komunikačním procesu a jejich charakteristika (v návaznosti na funkční styly).
10. Praktické osvojení vybraných slohových útvarů, zejména stylu běžně dorozumivacího, prakticky odborného a uměleckého. Prosté a umělecké vypravování, diskuse, rozhovor, pohádky, říkadla, dětské písně a básně apod.
11. Rétorika jako teorie řečnictví a řečnické umění. Interdisciplinárnost rétoriky. Charakteristika řečnického stylu. Stylová sféra řečnická – její vlastnosti: mluvenost, veřejnost, spisovnost, adresnost, sugestivnost, přesvědčivost, obsahová a žánrová pestrost (při vědomí vnitřní tematické a funkční diferenciacie řečnického stylu).
12. Stylová sféra řečnická, stylová vrstva výrazových prostředků, zvl. jazykových, a řečnické normy.
13. Teoretické i praktické zvládnutí přípravy k řečnickému vystoupení.
14. Řečník a posluchači. Osobnost řečníka, jeho chování, taktnost, řečnická pohotovost, oblečení, vystupování, přesvědčivost, schopnost zaujmout a argumentovat, vytváření postoje, kontakt řečníka s posluchači.
15. Psychická příprava k řečnickému projevu: mentální trénink a techniky programování podvědomí na myšlenky o úspěšném veřejném vystupování, pomocné techniky ke zmírnění trémy, event. rady pro neprofesionální řečníky.
16. Zvuková stránka řečnického projevu, hlasová technika.
Široké pojetí modulačních prostředků (tzv. zvukových modulátorů): melodika hlasu – souvislost s větnou intonací, frázování řeči, větný přízvuk a větný důraz, mluvní tempo neboli časová modulace, silové odstínění neboli silová modulace, zabarvení hlasu.

17. Artikulace a spisovná výslovnost. Nejčastější nedostatky vůči spisovné výslovnosti.
18. Zvuková stránka mluvené komunikace s přihlédnutím k dětskému adresátovi (zvl. rozdíly v intonaci a tempu řeči). Schopnost naslouchat.
19. Příprava řečnického projevu. Kompoziční výstavba a její části, argumentace v řečnickém projevu.
20. Specifičnosti slohových útvarů veřejné komunikace – referát, přednáška, projev, proslov, diskuse.